

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

**Gospodarczego Banku Spółdzielczego
w Mosinie**

według stanu na 31.12.2017 roku

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Gospodarczego Banku Spółdzielczego w Mosinie

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku</i>
SGB-Bank S.A.	2 279 700,00	nie pomniejsza
CONCORDIA Polska TUW	2 200,00	nie pomniejsza
Spółdzielnia Spółdzielczy System Ochrony SGB	1 000,00	nie pomniejsza

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

GBS w Mosinie stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank nie prowadzi działalności handlowej.

Bank nie korzysta z technik redukcji ryzyka kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

1. wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;

2. dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
3. utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 6 % - obliczanego według wartości bilansowej brutto;
4. utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 50%;
5. ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
2. ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacji ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
3. inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB.; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 4 % funduszy własnych Banku.
4. utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
5. utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych powiększonych o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania na poziomie 70 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

1. utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
2. bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże oraz grup powiązanych klientów;
2. ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
3. ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

1. wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały

- w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
2. prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na bezpiecznym poziomie;
 3. utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 6 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
 4. zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80 % ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku, których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI);
2. stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
 - e) wskaźniki wymienione w literze a-d ulegają obniżeniu o 5% jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 20 lat.
3. kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat.
4. stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

1. wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;

2. prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3. utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym do 4 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
4. zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 40 % ich udziału w portfelu kredytowym.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

1. optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
2. racjonalizację kosztów;
3. zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
4. automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
5. wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

1. systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
2. systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
3. skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
4. odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
5. procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
6. planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

1. zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
2. zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
3. utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. realizowanie strategii finansowania;
2. utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych;

3. pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
4. utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
5. utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
6. finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
7. utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów (łącznie z zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi) nad skumulowanymi pasywami (łącznie z zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi) w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku (od ostatniego przedziału);
8. zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
9. dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
10. dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
11. identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku Zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

1. optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
2. ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
3. utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
2. ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 5 % sumy bilansowej;
3. zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego).
4. ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem;
5. dążenie do wypracowania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

1. dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2. ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3. posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 21%;
4. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 19%;
5. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 17%;
6. obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 90%;
7. tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 21%;
8. dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 95% funduszy Tier I;
9. dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5 % funduszu udziałowego. Zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5 % funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni Systemu Ochrony SGB;
10. przekazywanie na fundusze własne minimum 95% nadwyżki bilansowej;
11. posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
12. ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3, 4 i 5;
13. nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
14. utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

6) Ryzyko wyniku finansowego

Cele strategiczne w zakresie ryzyka wyniku finansowego obejmują:

1. utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego;
2. osiąganie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedni rozwój Banku;
3. zapewnienie odpowiedniego zasilenia kapitału.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. realizację wyniku finansowego na poziomie +/- 10 % założonych planów;
2. osiągnięcie wskaźnika C/I na poziomie zbliżonym do grupy rówieśniczej podobnych banków +/- 70 %;
3. utrzymanie wielkości funduszy własnych w zakresie kapitału Tier I zapewniającą spełnienie wymagań regulacyjnych i zachowanie rezerwy w wysokości 30% funduszy Tier I.

7) Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

1. efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
2. sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
3. dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
4. dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na dwóch niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska: Kierownik Wydziału Księgowości lub osoba zastępująca go, w zakresie kredytów i depozytów oraz działalności operacyjnej są to Sekcja Obsługi Kredytów, Wydział Obsługi Klienta, Oddziały Banku i Punkty Kasowe.
- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska: Sekcja Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Analiz i Administracji Kredytów, Audytor Ryzyka Operacyjnego, komórka do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Limity wewnętrzne determinujące strukturę kredytów ogółem:

<i>Rodzaj portfela kredytowego</i>	<i>Maksymalny udział w portfelu kredytowym</i>
Podmioty gospodarcze	85 %
Osoby fizyczne	50 %
Instytucje niekomercyjne	1 %
Podmioty finansowe	2 %
Jednostki samorządu terytorialnego	5 %

Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe:

<i>Rodzaj ekspozycji kredytowej</i>	<i>Maksymalna kwota jednostkowa (w tys. zł)</i>
Kredyt na działalność gospodarczą w tym rolniczą	3.500
Kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego:	
-gospodarstwo rolne	3.000
-dział specjalny produkcji rolnej	3.500
-przetwórstwo rolno spożywcze	3.000
Kredyt gotówkowy	255,55
Kredyt gotówkowy zabezpieczony hipotecznie	80
Kredyt odnawialny w ROR	255,55
Karta kredytowa (MasterCard)	20
Kredyt mieszkaniowy	1.000
Pożyczka hipoteczna	500
Kredyt dla jednostek samorządu terytorialnego	3.500
Gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie:	
-podmiotu finansowego	1.500
-podmiotu niefinansowego	1.000
-jednostki samorządu terytorialnego	2.000
Karta kredytowa MasterCard Business	50

Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania:

<i>Rodzaj ekspozycji kredytowej</i>	<i>Maksymalny okres kredytowania (w latach)</i>
Kredyt gotówkowy	7
Kredyt gotówkowy zabezpieczony hipotecznie	10
Kredyt odnawialny w ROR	5
Karta kredytowa (MasterCard, MasterCard Business)	4
Kredyt mieszkaniowy	30
Pożyczka hipoteczna	30
Kredyt unijny SGB	8
Gwarancja lub poręczenie Banku	3
Kredyt obrotowy na działalność gospodarczą w tym rolniczą	3
Kredyt w rachunku bieżącym	1
Kredyt inwestycyjny na działalność gospodarczą	15

W Banku zostały ustalone dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

- 1) dużych ekspozycji 100 % uznanego kapitału,
- 2) istotnych ekspozycji 145 % uznanego kapitału.

Bank ustanawia limity branżowe:

<i>Nazwa branży</i>	<i>Maksymalna wysokość uznanego kapitału</i>
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	280 %
Górnictwo i wydobywanie	5 %
Przetwórstwo przemysłowe	40 %
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5 %
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5 %
Budownictwo	25 %
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	90 %
Transport i gospodarka magazynowa	20 %
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5 %
Informacji i komunikacja	5 %
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5 %
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5 %
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5 %
Działalności w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5 %
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenie społeczne	25 %
Edukacja	5 %
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5 %
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5 %
Pozostała działalność usługowa	15 %
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	5 %
Organizacja i zespoły eksterytorialne	5 %

Bank ustanawia limity zabezpieczeń:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Maksymalna wysokość uznanego kapitału</i>
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	160 %
Hipoteka na nieruchomości pozostałej	390 %
Zastaw rejestrowy	20 %
Przewłaszczenie rzeczy ruchomej	5 %
Kaucja	10 %
Blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach	5 %
Cesja wierzytelności z umów handlowych	5 %
Cesja wierzytelności z umów ubezpieczeniowych	15 %
Inne zaakceptowane indywidualnie decyzją przez Bank	5 %
Weksel własny i poręczenie wekslowe	75 %
Gwarancja i poręczenie wekslowe	15 %

Bank przyjął następujące limity wewnętrzne determinujące strukturę portfela DEK ze względu na rodzaj produktu:

- 1) kredyty gotówkowe 90 %;
- 2) limity w ROR (kredyty odnawialne) 40 %;
- 3) karty kredytowe 15%;
- 4) pozostałe (np. kredyty mieszkaniowe niezabezpieczone hipotecznie) 20 %.

W przypadku pozostałych limitów Bank dokonał wyboru kredytów DEK objętych systemem limitowania kierując się zasadą, że ograniczeniem wewnętrznym będą objęte te rodzaje ekspozycji, które wiążą się z większym ryzykiem kredytowym; rodzaj i wysokość limitów przedstawia się następująco:

- 1) udział detalicznych ekspozycji kredytowych niezabezpieczonych – maksymalnie 50 % portfela DEK;
- 2) udział detalicznych ekspozycji kredytowych o stałym oprocentowaniu – maksymalnie 50 % portfela DEK;
- 3) udział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach niestandardowych – maksymalnie 2 % portfela DEK.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank ustanowił następujące limity:

- 1) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, których celem kredytowania nie jest nieruchomość – maksymalnie 80 % kwoty EKZH;
- 2) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których celem kredytowania jest nieruchomość komercyjna – maksymalnie 20 % kwoty EKZH;
- 3) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których okres trwania umowy jest dłuższy niż 10 lat – maksymalnie 85 % kwoty EKZH;
- 4) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których kredytobiorcą jest podmiot z branży budowlanej lub z branży obsługującej rynek nieruchomości – maksymalnie 5 % kwoty EKZH;
- 5) udział ekspozycji kredytowych wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość mieszkalna – maksymalnie 60% kwoty EKZH;
- 6) udział ekspozycji kredytowych wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość komercyjna – maksymalnie 60% kwoty EKZH.

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
 - b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,
- w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit annualizowanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka	15 % wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne
Maksymalna kwota strat dla ryzyk wyodrębnionych w procesie samooceny dla których prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest średnie lub wysokie i skutki ekonomiczne są wysokie	100 000,00
Straty wynikłe ze zdarzeń ryzyka operacyjnego w wyniku bieżącej działalności w skali 12 miesięcy	15 000,00
Miesięczny przyrost skali działalności dla kluczowych wskaźników ryzyka – KRI (w %)	
-średnie dzienne obroty kas (wpłaty)	20 %
-średnie dzienne obroty kas (wypłaty)	20 %
-średnie dzienne obroty na rachunku bankowym (wpływy)	20 %
-średnie dzienne obroty na rachunku bankowym (wypływy)	20 %
-średnie dzienne obroty na rachunkach bankowych klientów (wpływy)	20 %
-średnie dzienne obroty na rachunkach bankowych klientów (wypływy)	20 %
-wartość zawartych umów kredytowych	20 %
-wartość założonych depozytów terminowych	20 %
-wartość operacji wysokich (powyżej 15 tys. euro)	20 %

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),

- zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
- analizę wskaźników płynnościowych,
- ocenę poziomu aktywów płynnych,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

<i>Limit luki niedopasowania</i>	<i>wartość</i>
≤ 1 tygodnia	Min 1,00
> 1 tygodnia ≤ 1 miesiąca	Min 1,00
> 1 miesiąca ≤ 3 miesiąca	Min 0,90
> 3 miesięcy ≤ 6 miesięcy	Min 0,90
> 6 miesięcy ≤ 1 roku	Min 0,80
> 1 roku ≤ 2 lat	Max 1,20
> 2 lat ≤ 5 lat	Max 1,20
> 5 lat ≤ 10 lat	Max 1,10
> 10 lat ≤ 20 lat	Max 1,10
> 20 lat	Max 1,00

W celu zapewnienia kompleksowości stosowanych limitów Bank wprowadza następujące, dodatkowe limity wewnętrzne:

- 1) udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej – maksimum 7 % sumy bilansowej;
- 2) udział kredytów długoterminowych o terminie zapadalności powyżej 5 lat w osadzie na depozytach terminowych gospodarstw domowych – maksimum 80 % ;
- 3) udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej – maksimum 15 %;
- 4) udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały – minimum 105% (limit wewnętrzny w IPS);
- 5) wewnętrzny wskaźnik NSFR – minimum 100% (limit wewnętrzny w IPS).

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
 - Lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

- 1) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania jako 35 % annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- 2) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego jako 2 % annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- 3) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości jako 2 % annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- 4) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta jako 2 % annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- 5) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku jako 2 % funduszy własnych Banku;
- 6) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. jako 15% funduszy własnych;
- 7) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. jako 15% funduszy własnych.

5) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

1. na ryzyko kredytowe – 35% funduszy własnych, z podziałem na:
 - a) kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe – 33%,
 - b) dodatkowy wymóg kapitałowy 2% przy czym dopuszczalne jest przekroczenie tego limitu, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko kredytowe,
2. na ryzyko operacyjne – 8% funduszy własnych, z podziałem na:
 - a) kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne – 7%,

- b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 1%, przy czym dopuszczalne jest przekroczenie tego limitu, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko operacyjne,
- 3. na ryzyko koncentracji – 20% funduszy własnych,
- 4. na ryzyko płynności – 5% funduszy własnych,
- 5. na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – 14% funduszy własnych,
- 6. na ryzyko kapitałowe – 3% funduszy własnych,
- 7. na ryzyko wyniku finansowego – 5% funduszy własnych.

6) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie” określa podstawowe zadania organów Banku w tym zakresie.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk bankowych,
 - c) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie Organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 6) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 9) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 12) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Analizy (raporty) z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują:

w cyklach miesięcznych z zakresu:

- a) ryzyka kredytowego (w tym dotyczącego EKZH, DEK), koncentracji - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- b) ryzyka płynności - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- c) ryzyka stopy procentowej - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- d) ryzyka operacyjnego - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- e) ryzyka stopy procentowej - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- f) ryzyka wyniku finansowego - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- g) ryzyka kapitałowego - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,
- h) ocena adekwatności kapitału wewnętrznego - Komitet ALCO, Zarząd, nadzorujący Członek Zarządu,

w cyklach kwartalnych – Rada Nadzorcza, Jednostka Kontroli Wewnętrznej,

w cyklach półrocznych – Prezes Zarządu, Zarząd, Rada Nadzorcza, Jednostka Kontroli Wewnętrznej sprawozdanie z zakresu ryzyka braku zgodności,

w cyklach rocznych – Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza, Jednostka Kontroli Wewnętrznej z zakresu ryzyka EKZH i testów warunków skrajnych w zakresie otoczenia makroekonomicznego.

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje od 2005 roku Sekcja Analiz i Sprawozdawczości, która na dzień 31.12.2016 roku obejmowała swoim zakresem działania monitorowanie ryzyk wynikających z „Zasad szacowania kapitału wewnętrznego w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie”.

W stosunku do ryzyk objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały metody ich pomiaru oraz opracowany system raportowania:

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

Bank dokonuje podziału ekspozycji na poszczególne rodzaje zabezpieczeń według wartości: kapitał ekspozycji i wartość nominalna zobowiązania pozabilansowego udzielonego.

Kwotę przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do wysokości, aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej wyliczonej w oparciu o wartość, o której mowa w ust. 2.

W przypadku zabezpieczeń rzeczywistych, ich wartością jest kwota, jaką Bank mógłby uzyskać w dniu analizy dokonując upłynnienia zabezpieczenia lub kwota, jaka zostałaby zaksięgowana w bilansie Banku, w przypadku przejęcia zabezpieczenia na poczet długu.

W przypadku zabezpieczeń nierzeczywistych, ich wartość jest równa aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej, jeżeli jest to jedyne zabezpieczenie, a ostatnia ocena jego skuteczności przeprowadzona w procesie monitoringu była pozytywna.

Szczegółowe zasady wyceny zabezpieczeń zostały określone w obowiązujących w Banku Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Jeżeli ekspozycja kredytowa zabezpieczona jest kilkoma rodzajami zabezpieczeń, to Bank przyjmuje wartość jednego zabezpieczenia, które uznaje za najbardziej skuteczne. Jeżeli wartość tego zabezpieczenia nie pokrywa ekspozycji kredytowej, przyjmuje kolejne zabezpieczenia.

Źródłem danych, będących podstawą do zaliczenia ekspozycji do określonego rodzaju zabezpieczenia, jest system informatyczny, w którym przy każdej ekspozycji kredytowej, wpisywany jest (jako atrybut) rodzaj zabezpieczenia, jego wartość oraz kolejność zaspokajania roszczeń z przedmiotów zabezpieczeń.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
Ryzyko kredytowe	27,56 %
Ryzyko operacyjne	5,55 %

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu – nie wystąpiły.

Prezes Zarządu pełni funkcje Przewodniczącego Rady Zrzeszenia SGB.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zarząd składa się z trzech osób wybieranych na czas nieokreślony.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnym w skład Zarządu wchodzi:

- 1) Prezes Zarządu,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo-Księgowych,
- 3) Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych.

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym.

Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza.

Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu.

Zarząd, jako organ zarządzający spółdzielni uprawniony jest, zgodnie z postanowieniami Statutu do prowadzenia spraw spółdzielni i do reprezentowania jej na zewnątrz w zakresie wszelkich czynności (sądowych i pozasądowych), związanych z prowadzeniem przez spółdzielnię przedsiębiorstwa bankowego.

Do kompetencji Zarządu należy wszystko, co nie jest zastrzeżone dla innych organów spółdzielni.

Podstawowym celem pracy Zarządu jest efektywne zarządzanie przedsiębiorstwem bankowym, przez co rozumieć należy ustalanie celów i zadań Banku, i zapewnienie ich realizacji dzięki umiejętnemu kreowaniu zasobów oraz wykorzystywaniu narzędzi i instrumentów a także technik zarządzania w sposób sprawny, skuteczny i zgodny z racjonalnością działań gospodarczych.

Zarząd Banku ponosi odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie ryzykiem, niezależnie od zadań przypisanych komórkom organizacyjnym Banku i innym jego organom.

Zarząd dokonuje podziału swoich kompetencji pomiędzy poszczególnych członków Zarządu. Poszczególnym Członkom Zarządu przypisana jest odpowiedzialność za zarządzanie ryzykami bankowymi oraz nadzór nad obszarami bankowymi:

Prezes Zarządu odpowiedzialny jest za pion administracyjno – organizacyjny, informatyzację Banku oraz funkcjonowanie kontroli wewnętrznej.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo - Księgowych odpowiedzialna jest za pion finansowo-księgowy i skarbiec.

Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych – zarządzający Pionem Obsługi Klientów – odpowiedzialny jest za kształtowanie i nadzór nad realizacją polityki handlowej Banku w szczególności rozwój i intensyfikację sprzedaży kredytów i wzrost bazy depozytowej, nadzór nad opracowywaniem i wdrażaniem produktów bankowych, dokonywanie oceny oddziałów i komórek organizacyjnych, prowadzenie negocjacji z klientami w zakresie rachunków depozytowych.

Ocena kwalifikacji ma na celu stwierdzenie, czy Członkowie Zarządu dają rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków, to jest, czy są w stanie podejmować prawidłowe decyzje i kierować Bankiem w sposób stabilny i ostrożny, oraz sprawować skuteczny zarząd, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do pełnienia funkcji w organie zarządzającym oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla reputacji Banku..

Przy ocenie kwalifikacji bierze się pod uwagę, to że Członkowie Zarządu obowiązani są pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowanych i wykonywanych decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem, jak również sposób i skuteczność współpracy Członków Zarządu.

Przy wyborze kandydatów na Członków Zarządu, uwzględnia się cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd.

Rada Nadzorcza Banku na dzień 31.12.2017 roku pracowała w składzie siedmioosobowym. Ocena indywidualna Członków Rady Nadzorczej:

- a) Przy dokonywaniu indywidualnej oceny kandydata na członka Rady, uwzględnia się cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia zapewnienia prawidłowości i realizacji zadań przez Radę, jak również adekwatność jego wiedzy, umiejętności i doświadczenia, do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

- b) Ocena indywidualna obejmuje ustalenie, czy osoba oceniana posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych (wiedza, umiejętności, doświadczenie), ustalenie czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku.
- c) Ocena indywidualna dokonywana jest, jako ocena uprzednia - przy wyborze do Rady oraz jako ocena następcza - w trakcie kadencji Rady.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Zarządzania Aktywami i Pasywami ALCO (powołany Uchwałą Zarządu nr 1/69/2006 z dnia 18.10.2006r.),
- Komitet Kredytowy.

Do zadań Komitetu ALCO należy w szczególności:

1. wydawanie opinii na temat polityki zarządzania ryzykami, polityki kredytowej, handlowej, kadrowej itp.,
2. analiza i opiniowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniającej maksymalizację przychodów Banku przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka,
3. analiza nowo wprowadzanych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko oraz wynik finansowy Banku.
4. inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie:
 - a) tworzenia, modyfikacji i doskonalenia systemu identyfikacji,
 - b) pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka.
5. Nadzorowanie działań zmierzających do utrzymywania podejmowanego przez Bank ryzyka na akceptowalnym poziomie.
6. rekomendowanie Zarządowi Banku opinii w zakresie ryzyka.
7. przekazywanie do Zarządu Banku wniosków wymagających rozstrzygnięcia przez Zarząd.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Analizę i monitoring ryzyk bankowych uznanych za istotne przeprowadza Sekcja Analiz i

Sprawozdawczości. Opracowane raporty z analiz omawiane są na posiedzeniach Komitetu ALCO. Następnie przedstawiane są przez Wiceprezes ds. Finansowo-Księgowych na posiedzeniach Zarządu. Raporty kwartalne podlegają tej samej procedurze omawiania i prezentacji na posiedzeniach Komitetu ALCO i Zarządu oraz na posiedzeniach Rady Nadzorczej Banku.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

<i>Lp*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Instrumenty kapitałowe	
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody	24 996 839,25
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 750 000,00
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	44 700,00
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	26 791 539,25
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-51 554,15
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 1	
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 2	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota	

	ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-51 554,15
29	Kapitał podstawowy Tier I	26 739 985,10
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I I	26 739 985,10
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	733 178,36
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	733 178,36
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	733 178,36
59	Łączny kapitał	27 473 163,46
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	94 638 549,28
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	24,16 %
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	24,16 %
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	24,16 %
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi	5,75%

	utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,25%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,41 %
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Rachunek funduszy własnych został przeprowadzony zgodnie z art.127 Ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. (CRR) i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. (CRD IV).

Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2017r. wynosiła **27.473.163,46 zł**, tj.: 6.586.866,97 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2017 rok (1 EUR = 4,1709 PLN).

Na fundusze własne składają się:

1. fundusz udziałowy	44 700,00
2. fundusz zasobowy	24 528 323,15

3. fundusz rezerwow	312 000,00
4. fundusz ogólnego ryzyka	1 750 000,00
5. fundusz z aktualizacji wyceny	156 516,10

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II

Nie wystąpiły.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest:

1. posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 21%;
2. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 19%;
3. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 17%;
4. obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 90%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 21%;

W 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem w zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy w zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00	0,00
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	168 864,87	13 509,19
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	18 798,18	1 503,85
ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	45 762 128,13	3 660 970,25
ekspozycje detaliczne	34 980 752,54	2 798 460,20
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	0,00	0,00
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 534 147,31	122 731,78
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
ekspozycje kapitałowe	3 693 311,72	295 464,94
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
inne pozycje	8 480 546,53	678 443,72
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		7 571 083,93

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy w zł</i>
• kredytowe	7 571 083,93
• operacyjne	1 526 001,32
RAZEM	9 097 085,25

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,

- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej, po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z Regulaminem tworzenia i wykorzystywania rezerw na ryzyko ogólne w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku oraz dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych zgodnie z zasadami określonymi w Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Gospodarczego Banku Spółdzielczego w Mosinie.

2. Klasy ekspozycji kredytowych, w tym klasy istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

<i>Klasa ekspozycji</i>	<i>Wartość w zł</i>
wobec rządów i banków centralnych	1 654 084,60
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	844 324,36
wobec podmiotów sektora publicznego	44 558,27
wobec instytucji	180 922 411,72
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	59 726 665,24
ekspozycje detaliczne	46 641 003,39
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 381 890,12
kapitałowe	3 693 311,72
inne	12 306 260,67

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału portfela kredytowego na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>Wartość zł</i>
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	44 854 279,74
górnictwo i wydobywanie	800 294,00
przetwórstwo przemysłowe	7 194 389,50
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	32 600,00
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	28 322,00
budownictwo	3 835 307,32
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	6 684 712,99
transport i gospodarka magazynowa	2 584 955,50
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	100 000,00
informacja i komunikacja	33 000,00
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	90 829,52

działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	88 253,86
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	184 997,00
działalność w zakresie usług administrowania działalność wspierająca	255 700,00
administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	848 250,00
edukacja	80 000,00
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20 000,00
pozostała działalność usługowa	1 416 000,00

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział portfela kredytowego według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>Wartość zł</i>
do 1 tygodnia	4 039 795,15
1 tygodnia – 1 miesiąca	2 544 543,39
1 – 3 miesięcy	6 973 761,94
3 – 6 miesięcy	8 576 355,52
6 – 12 miesięcy	12 305 321,85
1 rok – 2 lat	10 656 735,68
2 lata – 5 lat	20 899 245,64
5 lat – 10 lat	20 560 937,40
10 lat – 20 lat	15 994 516,09
powyżej 20 lat	3 836 205,05

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych regionów geograficznych i branż

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo końcowe</i>		
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Odpis na inne należności</i>
<i>Poniżej standardu</i>	3 510,99	0,00	0,00
<i>Wątpliwe</i>	0,00	0,00	0,00
<i>Stracone</i>	3 278 719,95	1 010 481,34	29 307,57

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank nie stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

VIII. Ryzyko rynkowe

Nie dotyczy – Bank nie prowadzi działalności walutowej.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1.526.001,32 zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2017 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco – nie wystąpiły.

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> • <i>zyski kapitałowe</i> • <i>zamiar strategiczny</i>	<i>Zasady wyceny</i>
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	Cena nabycia

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość godziwa</i>
akcje SGB-Banku S.A.	2 279 700,00	2 279 700,00

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00.

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00.

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 5,59 % sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 1 390 157,51zł.

Wzrost stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 291 352,74 zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:

- 1) **składniki stałe** – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją, określone w umowie o pracę, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy i Regulaminu wynagradzania Członków Zarządu w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom;
- 2) **składniki zmienne** – premię roczną ustalaną na podstawie „Regulaminu przyznawania i wypłaty premii rocznej dla Członków Zarządu Gospodarczego Banku Spółdzielczego w Mosinie” stanowiącego Załącznik nr 2 do „Regulaminu wynagradzania Członków Zarządu w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie”.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.

Stale składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 20% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.

Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa, niż 5% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie.

Zgodnie z określoną w § 29 ust. 2 Rozporządzenia delegowane Komisji (UE) nr 604/2014 zasadą proporcjonalności i przeprowadzoną przez Bank oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się wyłącznie Członków Zarządu, związanych z Bankiem umową o pracę.

Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego Członka Zarządu.

Oceny efektów pracy Członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.

Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca 31 marca roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.

Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.

Ocena efektów pracy Członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiąmane w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto;
- 2) zwrotu z aktywów (ROA);

- 3) wskaźnika należności zagrożonych;
- 4) łącznego współczynnika kapitałowego;
- 5) wskaźnika płynności LCR.

Oceniając indywidualne wyniki pracy Członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego Członka Zarządu.

W 2017 r. nie utworzono rezerwy na wypłatę premii w 2018 r. (za rok obrotowy 2017).

Wynagrodzenie Zarządu w roku 2017 r. (za rok obrotowy 2016) 51 300,97 zł.

XIII. Ryzyko płynności

Zadania związane z zarządzaniem ryzykiem płynności w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie wykonują:

Sekcja Analiz i Sprawozdawczości – będąca Komórką Monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem Zasad zarządzania ryzykiem płynności w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie oraz przygotowywaniem propozycji zmian w/w procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zapewnieniem zgodności w/w procedury ze strategią działania Banku i Strategią zarządzania ryzykiem;
- 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 4) dokonywaniem pomiaru i monitorowania poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- 5) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 6) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 7) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR;
- 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Kierownik Wydziału Księgowości lub osoba zastępująca – będący Komórką Zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Wiceprezesowi ds. Finansowo-Księgowych, wykonujący zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem w/w procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z

zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne są za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
- 3) przekazywanie do Komórki Zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ALCO , który:

- 1) opiniuje Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Mosinie;
- 2) opiniuje poziom limitów;
- 3) identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 4) wydaje rekomendacje dla Komórki Zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 5) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych oraz depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Bank zakłada działania zmierzające w kierunku realizacji podstawowego celu polityki depozytowej czyli utrzymania posiadanej bazy klientów oraz wzrost wartości depozytów ogółem.

Ze względu na strukturę podmiotową bazę depozytową można podzielić na:

1. środki lokowane przez osoby prywatne, które stanowią podstawowe depozyty Banku o niskiej fluktuacji salda depozytów. Środki te wykazują trend wzrastający przy nieznacznych wahaniami cyklicznych, a zatem stanowią źródło służące finansowaniu akcji kredytowej Banku,
2. depozyty podmiotów gospodarczych, charakteryzujące się wyższym poziomem zmienności niż w przypadku depozytów osób prywatnych. Środki te wykazują zwykle umiarkowaną stabilność i mogą charakteryzować się zwiększoną koncentracją,
3. depozyty od sektora instytucji rządowych i samorządowych, charakteryzujące się zwykle wyższym poziomem zmienności ale przewidywalność w zachowaniu się tych instytucji jest również większa. W przypadku sektora budżetowego Bank musi brać pod uwagę koncentrację bazy depozytowej.

Stabilne źródła finansowania pozwalają Bankowi na finansowanie aktywów o dłuższych terminach zapadalności przy znacznie ograniczonym poziomie ryzyka płynności.

Z dotychczasowych analiz Banku wynika, iż najbardziej stabilne depozyty pochodzą od osób prywatnych, mniejszą stabilność wykazują depozyty podmiotów gospodarczych.

Zagrożenie dla płynności może stanowić koncentracja źródeł finansowania czyli uzależnienie Banku od jednego lub niewielu źródeł finansowania, która podlega stałemu monitorowaniu i kontrolowaniu.

Bank zakłada finansowanie swojej działalności z bazy depozytowej. Zaciągnięte przez Bank kredyty są dodatkowym źródłem finansowania. Bank posiada w Banku Zrzeszającym kredyt w rachunku bieżącym mający za zadanie utrzymanie bieżącej płynności.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w zł.</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej ponad minimum – nadwyżka podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych otrzymanych)	76 815 783,31
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej	2,46	100%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	2,19	100%
Wskaźnik LCR	252,43	64%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	94 630 889,86	29 186 534,94	16 432 367,82
Luka bilansowa skumulowana	94 630 889,86	123 817 424,80	140 249 792,62
Luka prosta (z pozabilansem)	89 893 189,86	29 186 534,94	16 432 367,82
Luka skumulowana(z pozabilansem)	89 893 189,86	119 079 724,80	135 512 092,62

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	500 000,00	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	0,00	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	11 811 601,00	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,

- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) **baza depozytowa** – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) **depozyty** – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) **płynność dzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) **płynność bieżąca** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) **płynność średnioterminowa** – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) **płynność długoterminowa** – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	301 924 901,14
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	4 230 277,93
7	Inne korekty – wartości niematerialne i prawne Inne korekty – odpisy i rezerwy	-51 554,15 1 110 885,18
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	307 214 510,10

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Wskaźnik dźwigni finansowej, na dzień 31.12.2017r., wynosi 8,70 % wobec wymaganego poziomu 3 %.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujące w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności,
 - 3) niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. **Pierwsza linia obrony** – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
 2. **Druga linia obrony:**
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
 3. **Trzecia linia obrony** odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
-
1. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
 2. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

3. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada: Stanowisko Kontroli Wewnętrznej – komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego, Sekcja Analiz i Sprawozdawczości – Komórka monitorowania ryzyka oraz Jednostka ds. Zapewnienia Zgodności.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Na dzień 31.12.2017 r. aktywa obciążone nie wystąpiły.

Mosina, dnia 05.06.2018 r.